

Rakennusvalvonta

31.1.2018

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö, YM006:00/2016

Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön ohjeeksi rakennuksen käyttöturvallisuudesta

va. valvontajohtaja Leena Salmelainen 30.1.2018:

Ympäristöministeriössä on valmisteilla ohje rakennuksen käyttöturvallisuutta koskevaan asetukseen. Ympäristöministeriö on pyytänyt eri yhteistyötahoilta lausuntoa asiassa 30.1.2018 mennessä. Turun rakennusvalvonta antaa asiassa seuraavan lausunnon:

Yleistä

Ohje on hyvin laadittu ja on erinomainen työkalu rakennussuunnittelijoille ohjaamaan ja opastamaan hyväksi havaittuihin ratkaisuihin, jotka ovat käyttöturvallisuutta koskevan asetuksen mukaisia. Toisaalta ohje on tarpeettomankin yksityiskohtainen. Ohjeen laadinnassa ei ilmeisesti ole tarkoitukseen, että rakennusvalvontaviranomainen puuttuisi ohjetta vastaavalla tarkkuudella rakennussuunnitelmien tasoon.

Yleisesti ottaen ohjeessa kannattaisi suosia kuvia hyvistä suunnitteluratkaisuksista. Nyt ohjeeseen on kerätty melko paljon kuvia huonoista ratkaisuista.

1 § (Soveltamisala)

Asetuksen mukaan asetus koskee uutta rakennusta, *rakennuksen laajennusta* ja rakennuksen kerrosalaa lisäävää tilaa sekä rakennuksen välitöntä ympäristöä. Ohjetekstin mukaan asetusta sovelletaan muun muassa rakennuksen *vähäistä suurempaan laajentamiseen*. Asetuksen tekstin ja ohjeen välillä on ristiriita, joka pitää poistaa.

Asetuksen mukaan korjaus- ja muutostöissä asetuksessa annetut määräykset kohdistuvat lähtökohtaisesti vain muutoksenalaiseen kohteeseen. Muuhun rakennukseen määräyksiä sovelletaan vain, jos alkuperäinen ratkaisu on turvallisuuden tai terveellisuuden kannalta ilmeisen haitallinen. Samoin käyttötarkoituksen muutokseen asetusta sovelletaan vain, jos tilan käyttötarkoitus muuttuu riskillisemmäksi.

Ohjeessa olisi hyvä esimerkkien avulla osoittaa, mitä tällaiset toimenpiteet voisivat olla ja kohdistuvatko asetuksen määräykset ainoastaan muutoksenalaiseen tilaan. Esimerkiksi kerrostalon kellarissa olevien varastotilojen

31.1.2018

muuttaminen yhteiskäyttötilaksi on käyttötarkoituksen muutos, jossa tilan käyttötarkoitus muuttuu riskillisemmäksi. Kokonaisuuden kannalta olisi syytä edellyttää, että (aikaisemmalle varastolle ja) rakennettaviin yhteiskäyttötiloihin johtava kulkureitti on turvallinen ja terveellinen vaikka kulkureitti ei kuuluisi muutoksenalaiseen tilaan. Eli joissain tapauksissa asetuksen määräysten pitää kohdistua myös muutoksenalaisten tilojen ulkopuolelle.

3 § (Porras)

Kolmannessa pykälässä säädetään muun muassa poistumisalueen poistumisteistä. Ohjeen sanamuoto vastaa voimassa ollutta rakentamismääräyskokoelman E1-osan määritelmää eli "poistumisalue on poistumisen järjestämisen kannalta yhtenäinen ja tarkoituksenmukainen rakennuksen osa. Poistumisalue on usein samalla myös palo-osasto". Ohjeen mukaan pientalo-asunto on yleensä yksi poistumisalue. Paloturvallisuuden kannalta on vaikiintuneesti tulkittu, että pientaloissa jokainen kerros on oma poistumisalueensa. Aikaisemman E1-osan kohdan 10.3.2 ohjeessa annetaan suosituksia parvekkeelta pudottautumiskorkeudesta. Tämä viittaa siihen, että kerroksista on edellytetty varatietä. Jos näin ei olisi, mitä merkitystä pudottautumiskorkeudella olisi ylipäättään ollut? Onko poistumisalueen tulkintaa ollut tarkoitus muuttaa uudella asetuksella? Mikäli pientalo on yksi poistumisalue, tämä tarkoittaa, että joka kerroksesta ei tarvitse olla varatietä ulos.

Naantalin tuhoisan ja ihmishenkiä vaatineen pientalopalon jälkeen useat rakennusvalvonnat ovat ryhtyneet vaatimaan jopa jokaisesta makuuhuoneesta varatietä ulos. Ohjeen tulkinta on täysin päinvastainen suunta tässä kehityksessä. Mikäli poistumisalueen tulkintaa on tarkoitus muuttaa lievem-pää suuntaan, ohjeen suositukset ritiläaskelmien ongelmista korkeita paikkoja pelkäävien ihmisten keskuudessa tuntuvat täysin triviaaleilta ja epäolennaiselta holhoamiselta.

4 § (Sisäportaiden mitoitus)

Ohjeessa viitataan RT-korttiin. RT-kortit olisi syytä päivittää, koska ne laaditaan määräysten perusteella.

8 § (Kaiteen ja portaan rakenne)

Ohjeessa olisi syytä korostaa, että kaiteen kuormitus on määritelty Eurokoodeissa. Ohjeessa todetaan myös, että kaiteen jäykkyys voidaan katsoa riittäväksi kun kaiteen mikään osa ei siirry yli 30 mm sallitulla enimmäiskuormalla. Siirtymäarvo ja kestävyys ovat kuitenkin riippuvaisia kyseisen osan rakenteesta. 30 mm:n siirtymällä lasi voi irrota tai rakenne muutoin rikkoutua.

31.1.2018

9 § (Käsijohde)

Asetuksessa todetaan, että käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksyn alkamis- ja loppumiskohdan ohi. Toisaalta ratkaisu auttaa käsijohdetta tarvitsevia mutta näihin käsijohteen päätteisiin henkilö voi helposti jäädä kiinni esimerkiksi vaatteistaan ja käyttäjien turvallisuus heikkenee sitä kautta. Käsijohteen edellyttäminen yhdelle askelmalle vaikuttaa liioittelulta.

10 § (Valoisuus ja valaistus)

Ohjeessa viitataan pintojen kontrastien vähimmäisarvoihin (NCS) ja pintojen LRV-arvoihin. Mikäli ohjeeseen tällaiset arvot kirjoitetaan näkyviin, niiden tulkinnasta ja sisällöstä pitää kertoa enemmän. Ainakaan rakennusvalvonnoissa tuskin on yleisesti henkilökuntaa, jotka osaavat tulkinta näitä lukuarvoja.

17 § (Leikki- ja oleskelualue)

Ohjeen viimeisessä kappaleessa todetaan, että ”toiminnan luonteella on haluttu viitata muun muassa skeittipuistoihin”. Mihin tämä lause viittaa? Asetuksessa ei mainita mitään ”toiminnan luonteesta”.

20 § (Kokoontumistila)

Kokoontumistilaa ei ole määritelty laissa eikä asetuksessa. Ohjeeseen olisi hyvä kertoa esimerkkejä tiloista, jotka ovat kokoontumistiloja. Muuttuuko tila kokoontumistilaksi jos tilaan määritellään suurin sallittu henkilömäärä? Pitääkö jonkin tilan täyttää kokoontumistilan edellytykset, vaikka se on nimetty joksikin muuksi käyttötarkoitukseltaan? Milloin tilan pitää täyttää kokoontumistilan edellytykset?

Lopuksi

Rakennuksen käyttöturvallisuusasetusta koskeva ohje on pääsääntöisesti hyvin laadittu ja seikkaperäinen. Ohje on myös erittäin tarpeellinen väline asetuksen tulkinnassa, erityisesti asetuksen voimassaolon alkuvaiheessa. Ohje on hyvä työkalu rakennussuunnittelijoille hyväksi havaittujen suunniteluratkaisujen etsimisessä, vaikkakin ohje on paikka paikoin jopa tarpeettoman yksityiskohtainen.

Turussa 30.1.2018

Reima Ojala
rakennustarkastaja